

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра психології

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНА: НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНА ПРАКТИКА

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність : 053 Психологія
Освітня програма: Психологія
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Європейська кредитно – трансферна система
організація навчального процесу

Умань – 2023

Розробники:

Вахоцька Ірина Олександрівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Дудник Оксана Андріївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Робоча програма практики «Навчальна: навчально-виховна практика» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від «25» серпня 2023 року

Завідувач кафедри психології _____

Олександр САФІН

Ухвалена науково-методичною комісією факультету соціальної та психологічної освіти
Протокол № 1 від «25» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії факультету соціальної
та психологічної освіти _____

Галина БОНДАРЕНКО

ВСТУП

У системі професійної підготовки психолога важлива роль належить різним видам практик. Вони є органічною частиною навчально-виховного процесу, забезпечуючи поєднання теоретичної підготовки майбутніх психологів з їх практичною діяльністю в психологічних службах різного профілю. Зміст практик безпосередньо пов'язаний з дисциплінами професійної та практичної (професійно-орієнтованої) підготовки і дисциплінами спеціалізації. В ході проведення практик вирішуються пізнавальні та практичні завдання, пов'язані з ознайомленням здобувачів з основними напрямками діяльності психологічної служби, формуванням у них навичок психодіагностичної роботи, організації та проведення психологічного спостереження і експерименту, розвитку навичок та вмінь роботи з учнями, батьками, вчителями.

Цей вид практики є початковим етапом практичної підготовки здобувачів до професійної діяльності, на якому закладаються основи практичних вмінь і навичок, творчого ставлення до діяльності, відбувається формування професійних якостей особистості майбутнього практичного психолога.

Місце проведення практики. Навчальна: навчально-виховна практика проводиться на базі НВК та в закладах дошкільної, загальної середньої освіти професійної та передвищої освіти. Здобувачі беруть участь в основних видах практичної діяльності психолога зазначених установ.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета навчальної: навчально-психологічної практики полягає у формуванні професійної позиції майбутнього психолога, його світогляду, стилю поведінки, професійної етики; ознайомленні здобувачів з основними напрямками діяльності психолога.

У ході практики вирішуються наступні **завдання**:

- ознайомлення з системою роботи психолога базі НВК та в закладах дошкільної, загальної середньої освіти професійної та передвищої освіти: цілями, завданнями та основними напрямками, формами і методами роботи;
- освоєння професійної етики;
- аналіз професійної позиції психолога, світогляду, стилю поведінки;
- ознайомлення з вимогами до організації робочого місця (кабінету) психолога, вимогами до ведення документації;
- здійснення пасивної участі у процедурі психологічної діагностики: формування умінь спостерігати і протоколювати хід діагностичної роботи, аналізувати отримані дані, психологічний висновок, планувати подальшу психологічну роботу;
- здійснення пасивної участі здобувачів у процедурі психологічної корекції (розвиваючої роботи): формування умінь спостерігати і протоколювати хід корекційної роботи, аналізувати отримані результати, планувати подальшу психологічну роботу.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Відповідно до обсягу програми підготовки (кількості кредитів ECTS) та нормативному терміну навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053

«Психологія» заплановано проходження навчальної: навчально-виховної практики в одному із закладів: НВК, в закладах дошкільної, загальної середньої освіти професійної та передвищої освіти.

Для здобувачів денної та заочної форми навчання:

- термін навчання Зр.10м. 180 год., 6 кредитів, 4 тижні II курс, IV семестр;

Форма контролю – залік (з диференційованою оцінкою).

Навчально-методичне керівництво та контроль за виконанням робочої програми навчальної: навчально-виховної практики для здобувачів першого(бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Психологія», забезпечує кафедра психології. Груповими керівниками практики призначаються фахівці з числа провідних викладачів кафедри.

Груповий керівник:

- перед початком практики забезпечує необхідною документацією керівників баз практик, здобувачів вищої освіти;
- проводить інструктаж з техніки безпеки і охорони праці та контролює умови праці здобувачів;
- повідомляє здобувачів вищої освіти про порядок звітності з практики;
- контролює виконання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього трудового розпорядку на місці проходження практики, організовує облік відвідування бази практики здобувачами вищої освіти;
- допомагає здобувачам вищої освіти скласти індивідуальний план роботи на весь період практики (навчальна діяльність, виховна робота та ін.), консультує з теми навчально-дослідної роботи;
- у перший день практики разом з адміністрацією від бази практики закріплює здобувачів вищої освіти за місцем проходження практики;
- проводить засідання з академічною групою здобувачів вищої освіти щодо питань організації і проведення практики;
- раз на тиждень перевіряє щоденник спостережень, записує зауваження та поради щодо подальшої роботи здобувача вищої освіти, контролює ведення практикантаами документації;
- надає практикантаам консультації щодо виконання програми практики;
- надає методичну допомогу в оформленні документації;
- групові керівники практики з класними керівниками, вчителями-предметниками, вихователями визначають теми виховних заходів, які будуть проводитися практикантаами та відвідує залікові виховні заходи, заняття, аналізує, оцінює їх;
- перевіряє й аналізує документацію, подану здобувачем вищої освіти після закінчення практики; за результатами практики складає звіт і подає його керівнику практики по факультету;
- бере участь у факультетських настановчих і підсумкових конференціях з практики, нарадах на базі практики з питань організації і проведення практики;
- бере участь у проведенні загального підсумку з практики; разом з керівником практики по факультету оцінює роботу здобувача вищої освіти, виставляє у відомість та залікову книжку загальну оцінку з практики;
- після завершення практики на основі звітів керівників від бази практики, аналізу документації, подану здобувачами вищої освіти, складає письмовий звіт про хід, результати

практики із зауваженнями і пропозиціями щодо подальшого вдосконалення та організації її проведення завідувачу кафедри психології та керівнику практики по факультету.

Здобувачі вищої освіти у період організації і проходження практики зобов'язані:

- за тиждень до початку практики пройти медичний огляд, прослухати лекцію з охорони життя і безпеки, виробничої гігієни та санітарії;
- до початку практики одержати від групового керівника-методиста практики консультації щодо оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суверо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- приходити не пізніше як за 15 хв. до початку робочого дня;
- у випадку відсутності або запізнення повідомляти про це старосту, групового керівника, методиста, пояснювати причину відсутності або запізнення, надавати необхідні документи, що засвідчують відсутність (довідку про хворобу тощо);
- відвідувати консультації, методичні наради, які проводить керівник або методист з практики;
- у встановлений термін здавати звіт про виконання завдань практики.

Здобувачі вищої освіти мають право:

- звертатися до керівників практики університету, адміністрації баз практик з усіх питань, що виникають у процесі проходження здобувачами вищої освіти практики;
- користуватися матеріальною базою, бібліотекою, кабінетами та навчально-методичним забезпеченням, використовувати технічну, інформаційно-методичну та іншу документацію, необхідну для виконання програми практики;
- на свободу фахової творчості;
- вносити пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу в школі та організації практики;
- брати участь у роботі бази практики (конференцій, педагогічної ради, зборів профспілкової організації тощо).

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання, залежно від характеру практичної роботи, яку вони виконують, за наявності в них професійного досвіду, поділяються на дві групи:

а) до першої групи належать здобувачі вищої освіти, які працюють за обраним фахом. Документами, які свідчать про відповідність зaintаній посаді за фахом здобувача вищої освіти, є: витяг із трудової книжки (або ксерокопія трудової книжки, завірена керівником установи), довідка з місця роботи (якщо він працює за сумісництвом) та характеристика, в якій вказана рекомендована оцінка (за національною шкалою), засвідчені керівником закладу;

б) здобувачі вищої освіти, які не працюють за обраним фахом, проходять практику з відривом від виробництва у період, визначений навчальним планом, як правило, в м. Умані або за місцем проживання, або самостійно добирають для себе місце проходження практики,

яке відповідає всім вимогам програми. До початку практики вони подають клопотання з бази практики. На цей час вони використовують відпустку за власний рахунок.

У період заліково-екзаменаційної сесії, що передує практиці, для здобувачів вищої освіти на факультеті організовується інструктивно-методична нарада з питань проходження практики, яку проводять керівник практики по факультету, групові керівники практики.

ОСВІТНІЙ РЕЗУЛЬТАТ ПРАКТИКИ

За час проходження практики здобувачі вищої освіти повинні досягти програмних результатів, передбачених освітньою програмою:

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

- Ознайомитися з діяльністю психологічної служби за місцем проходження практики
- Підготувати та провести два просвітницько-виховні заходи.
- Здійснити психологічний аналіз десяти уроків
- Провести соціометричне дослідження та скласти психолого-педагогічну характеристику класу.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Бути присутнім під час проведення психологічних обстежень, бесід, консультування
Займатися волонтерською діяльністю.

Виконувати разові індивідуальні завдання керівників практики та адміністрації
Провести пропаганду свого вузу.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ (ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ)

Загальні вимоги до оформлення документації наступні:

1. Папка з матеріалами практики повинна мати титульну сторінку(див. зразок).
2. Звіт здобувача про практику повинен мати наскрізну нумерацію сторінок, бути підписаним здобувачем та керівником практики. Обсяг звіту до 5 сторінок.
3. Звітна документація обов'язково повинна висвітлити виконання всіх завдань практики.
4. Документи оформляються охайно.

Основні розділи матеріалів практики:

1. *Звіт про проходження практики*
2. *Відгук про роботу здобувача, завірений керівником бази практики.*

3. Щоденник навчальної: навчально-психологічної практики.
4. Індивідуальний план роботи здобувача-практиканта, затверджений керівником практики.
5. Методичні матеріали двох просвітницько-виховних заходів (план-конспект, сценарій та ін.).
6. Психологічний аналіз десяти уроків (Додаток 2).
7. Матеріали соціометричного дослідження.
8. Психолого-педагогічна характеристика класу (Додаток 3).
9. Результати виконання індивідуального завдання.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з проблем охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури.

Звіт здобувача про практику оформляється у вигляді друкованого тексту у форматі Word, шрифт Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: верхнє – 2, нижнє – 2, ліве – 3, праве – 1,5. Зразок оформлення титульної сторінки додається.

Щоденник є обов'язковим звітним документом. Кожен здобувач повинен впродовж навчальної: ознайомчої практики вести щоденник. Структура його оформлення і записів у ньому наступна: титульний аркуш, який містить відомості про здобувача, назву практики, відомості про місця проходження практики із зазначенням прізвища, імені, по батькові та посади керівника; щоденні записи, що включають дату, зміст і обсяг роботи, зауваження та пропозиції практиканта.

Щоденник ведеться у довільній формі, бажана форма щоденника практики – це охайно оформленний, написаний розбірливо і без помилок рукописний варіант. Переглядати щоденник має право лише керівник практики від кафедри психології.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

№ п/п	Вид роботи	К-сть балів
1.	Звіт про проходження практики	0-15
2.	Відгук про роботу здобувача	0-5
3.	Щоденник практики	0-15
4	Індивідуальний план роботи	0-5
5	Методичні матеріали двох просвітницько-виховних заходів	0-10
6.	Психологічний аналіз десяти уроків	0-20
7.	Матеріали соціометричного дослідження.	0-10
8.	Психолого-педагогічна характеристика класу	0-10
9.	Результати виконання індивідуального завдання	0-10
Загальна кількість балів		0-100

Оцінювання кожного виду роботи здійснюється за наступними критеріями:

- обсяг виконаної роботи;
- якість звіту, висновків і пропозицій;
- виконання роботи у встановлені терміни;

- організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи здобувача-практикента;
- самостійність, ініціативність, творчий підхід до роботи;
- своєчасність і якість подання звітної документації.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

90–100 балів – A («відмінно») ставиться в тому випадку, коли: робота за програмою практики здійснена практикантом на високому рівні; практикант проявив себе як організований, сумлінний, творчий під час виконання різних видів роботи; одержав відмінну оцінку роботи від керівника бази практики; здав у визначений термін документацію, оформлену на високому рівні.

82–89 балів – B («дуже добре») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики здобувачем вищої освіти проведена на достатньому рівні; були допущені незначні помилки у період проходження практики, але були самостійно виправлені; практикант не допускав недисциплінованості, байдужості, шаблонності на всіх ділянках роботи; про його діяльність добре відзвівалися в колективі, в якому він перебував у період проходження практики; подав у визначений термін правильно оформлену документацію.

75–81 балів – C («добре») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на достатньому рівні; практикант допускав незначні помилки при виконанні завдань практики, проте не завжди міг самостійно їх виправити або пояснити у процесі аналізу; у ході практики був дисциплінованим, виконавчим, самостійним, критичним на всіх ділянках роботи, одержав добре відгуки колективу бази практики, керівника; подав вчасно документацію, у яку можуть бути внесені незначні доповнення і виправлення за вказівкою групового керівника практики.

69–74 балів – D («посередньо») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на задовільному рівні; здобувач вищої освіти проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності практиканта у період проходження практики одержала позитивні відгуки; із невеликим запізненням подав документацію.

60–68 балів – E («задовільно») ставиться здобувачу вищої освіти тому випадку, коли робота проведена на задовільному рівні; проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; загальна характеристика діяльності на базі практики практиканта з боку керівників практики – «задовільна»; подав невчасно документацію, яка потребує доповнень і виправлень.

35–59 балів – Fx(«незадовільно») Відсутня систематичність у роботі практиканта. Роботу, передбачену програмою з практики, виконав на низькому професійному рівні, допускав помилки, пов’язані зі знанням теоретичного матеріалу та виконанням практичних завдань. Отримав негативний відгук про роботу чи незадовільну оцінку при складанні заліку за практику, але за певних умов може повторно пройти практику і отримати позитивну оцінку. Подав документацію з великим запізненням, допустив значні помилки в її оформленні.

0 – 34 балі – F («незадовільно»). Практикант не виконав програми практики і отримав незадовільну оцінку при складанні заліку за практику.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

За шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою		Кількість балів
	прописом	цифрою	
A	Відмінно	5	90-100
B	Дуже добре	4	82-89
C	Добре	4	75-81
D	Посередньо	3	69-74
E	Задовільно	3	60-68
FX	Незадовільно	2	35-59
F	Незадовільно	2	1-34

ПІДВЕДЕНИЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ (ВИД ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ)

Навчальна: навчально-психологічна практика завершується **заликом** (з **диференційованою оцінкою**). Після закінчення практики здобувачі впродовж трьох днів подають груповому керівнику матеріали практики для перевірки.

Порядок захисту та підведення підсумків практики.

На захисті практики заслуховуються звіти здобувачів, обговорюються результати, дається оцінка роботи кожного здобувача, яка охоплює всі напрямки його діяльності під час практики.

До захисту практики допускаються здобувачі, які своєчасно і в повному обсязі виконали програму практики і надали в зазначені терміни всю звітну документацію.

Захист практики включає усний публічний звіт здобувача-практикента, на який йому відводиться 7-8 хвилин.

Усний звіт здобувача включає: загальну характеристику місця практики, опис виконаної роботи з кількісними та якісними характеристиками, висновки і пропозиції щодо змісту та організації практики, пропозиції щодо вдосконалення програми практики.

Для підведення підсумків практик та кінцевої оцінки роботи здобувачів-практикантів керівники практики інформують кафедру про фактичні терміни початку та завершення роботи, склад групи здобувачів, які пройшли практику, їх дисципліну, стан охорони праці на базі практики, а також з інших питань організації та проведення практики.

Здобувачі, які регулярно відвідували бази практик, виконали всі індивідуальні завдання, оформили звіт, вчасно його подали, отримують позитивну оцінку.

Здобувачі вищої освіти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин, мають право на її продовження у вільний від навчання час при наявності відповідних документів

Оцінка з практики враховується нарівні з іншими оцінками, які характеризують успішність здобувачів.

Оцінка за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні рейтингу успішності здобувача вищої освіти.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція розвитку інклюзивної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912 / Міністерство освіти і науки України. URL: http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189.
2. Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форми навчання) від 26.01.2021 р. URL: <https://udpu.edu.ua/navchannia/orhanizatsiia-osvitnoho-protsesu#navchalno-metodychna-dokumentatsiia>.
3. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017р. Стаття 76. «Психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж у системі освіти»;
4. Положення про психологічну службу системи освіти України. Наказ МОН України № 509 від 22.05.2018;
5. Лист МОН № 1/9-363 від 16.07.2021р. «Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти на 2021-2022 н.р.;
6. Лист МОН від 30.11.2020 № 6/1427-20 «Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти»;
7. Лист МОН від 04.12.2020 № 22.1/10-2496 «Про методичні рекомендації щодо проведення профорієнтаційної роботи в закладах загальної середньої освіти»;
8. Лист МОН України від 24.07.2019р. №1/9-477 «Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України»;
9. Наказ МОН № 609 від 08 червня 2018 року «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»;
10. Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 19.10.2018 р.№ 691);
11. Етичний кодекс психолога;
12. Указ Президента України від 25 травня 2020 року № 195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі».

Електронна версія інформаційних джерел розміщена за посиланням:

<https://imzo.gov.ua/psyholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/normatyvno-pravova-baza/>

**ЗВІТ
ПРО НАВЧАЛЬНУ: НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНУ ПРАКТИКУ**

Здобувача II курсу

(факультету)

(прізвище, ім'я, по-батькові здобувача)

Яка (ий) проходила(в) з _____ по _____ 20__р. у навчальному закладі

I. Навчальна робота

1. Відвідано _____ уроків, проведених вчителем, з таких предметів

2. Підібрал (ла) матеріали до _____

3. Приймав (-ла) участь у _____

____роботі практичного психолога_____

(прізвище, ім'я, по-батькові психолога)

а саме відвідав (-ла) заняття із _____

4. Із навчальної роботи були виконані такі види робіт _____

II. Виховна робота

1. Провів (-ла) позакласні заходи, зокрема (відзначити залікові)

2. Працював (-ла) помічником класного керівника _____ класу

(прізвище, ім'я, по-батькові вчетеля)

3. Виконував (-ла) таку роботу як класний керівник _____

4. Відвідав (-ла) виховні, просвітницькі заходи, проведені вчителями _____
_____, психологом _____, зокрема _____

проведені здобувачами-практикантами _____, зокрема _____

5. Із виховної роботи були виконані такі види робіт _____

III. Методична робота

1. Ознайомився (-лась) з організаційною документацією навчального закладу (якою)

2. Ознайомився (-лась) з документацією практичного психолога, а саме _____

3. Працював (-ла) з такою навчально-методичною літературою : _____

4. Із методичної роботи були виконані такі види робіт _____

IV. Дослідницька робота

1. Приймав (-ла) участь у діагностичній роботі психолога, пасивну _____

активну _____

2. Провів (-ла) діагностичне обстеження _____

3. Складено психологічний аналіз _____ уроків.

4. Складено психолого-педагогічну характеристику _____ класу.

5. До написання курсової роботи виконано _____

V. Висновки про практику

(В довільній розповідній формі подати інформацію про свою роботу під час педагогічної практики, вказавши позитивні та негативні моменти практики, пропозиції по її вдосконаленню)

Здобувач _____
(підпис)

Дата _____

Протокол психологічного аналізу уроку

Дата: « ____ » 20 __ р.

Клас _____

Учитель _____

Предмет _____

Тема уроку _____

Хід уроку	Аналіз спостережень	Шкала оцінювання		
		Від-повідність	Часткова відповідність	Невідповідний повністю
1. Навчальна діяльність та емоційний стан учнів				
Психологічні фактори організаційного моменту	1) Встановлення контакту з учнями (взаєморозуміння, доброзичливість, лагідність тону) 2) Мотивація навчальної діяльності (потреба, інтереси, прагнення, цільова установка, ідеали тощо)			
Вивчення стилю спілкування	1) Інструктивність стилю, створення атмосфери співтворчості, співпраці, вилучення з практики роботи педагогічного диктату, намагання розкріпачити думку учня, повага до думки учня, навіть помилкової, тощо 2) Здатність передбачати конфліктні ситуації, своєчасно усунути негативні фактори навчання			
Встановлення діагнозу та прогнозу майбутнього уроку	Врахування розвитку психічних процесів виховання волі, формування самооцінки			
2. Структура та динаміка уроку (заняття, заходу)				
Аналіз змісту уроку	1) Активізація пізнавальних можливостей: а) мотивація навчальної дії; б) організація проведення активних форм навчальної праці; в) конкурси, змагання, естафети, ринги, дискусії, евристичні бесіди, досліди; г) захист ідеї та гіпотез; д) вибіркові завдання; е) складання умов завдань; ж) розв'язання проблемних завдань; з) створення проблемної ситуації;			
	и) активізація фантазії тощо			
	2) Урахування психолого-фізіологічних особливостей учнів			
	3) Розвиток здібностей			
	а) вивчення та врахування особливостей: пам'яті (зорової, слухової, кінестетичної, продуктивної, репродуктивної, механічної); уваги (мимовільної, довільної), сприймання, уяви;			
	особливостей нервової системи, властивостей характеру, нахилів, уподобань, інтересів тощо; рівня пізнавальних можливостей (рівня інтелекту);			
	б) організація диференційного та індивідуального навчання стосовно визначеных особливостей;			
	в) розвиток пам'яті учнів на всіх етапах навчання, засвоєння прийомів запам'ятовування;			
	г) розвиток спостережливості, навчання прийомів спостереження;			
	д) розвиток уваги, утримання уваги тощо;			
	е) розвиток диферентного мислення (гнучкого, точного, оперативного, дієвого, оригінального);			
	ж) розвиток «математичних» здібностей;			

	з) розвиток «гуманітарних» здібностей;		
	и) створення умов для розвитку творчості, обдарувань тощо;		
	к) створення планів та програм саморозвитку, самоорганізації, самокорекції;		
	л) врахування вікових статевих відмінностей, особливостей		
Техніка уроку	1) Оптимальність режиму та темпу		
	2) Культура, емоційність, виразність, добірність мови		
	3) Артистизм (рольова гра, поза, жести, міміка, пластика)		
	4) Додержання естетичних умов		
	5) Регулювання праці та відпочинку		
	6) Уміння перебудовуватись залежно від ситуації		
3. Аналіз діяльності вчителя			
Використання методів та прийомів	1) Проблемного, поетапного розвивального навчання		
	2) Прийомів спостереження, зіставлення, порівняння, аналізу, синтезу, абстрагування, конкретизації, оцінки розв'язання проблемних питань, пошукових завдань, різновідмінних предметних тестів тощо		
	3) Опорних сигналів		
	4) Інтелектуального фону заняття		
	5) Самоаналізу, самооцінки навчальних дій		
	6) Поєднання індивідуальних, групових, фронтальних форм орієнтації навчання тощо		
Усвідомлення, засвоєння, закріплення знань, умінь та навичок (умови досягнення та показники позитивних результатів)	1) Умови:		
	а) забезпечення сприйняття, усвідомлення, систематизації та узагальнення матеріалу;		
	б) виявлення прийомів, що посилюють сприйняття нового матеріалу (самостійна робота, тези, плани, опорні сигнали, наочність);		
	в) виявлення в об'єктах, що вивчаються, найбільш суттєвих ознак і фіксація на них уваги учнів;		
	г) використання прийомів активного мислення;		
	д) встановлення закономірностей, зв'язків між фактами;		
	е) усунення можливих прогалин, попередження помилок, створення нестандартних ситуацій при застосуванні знань, знаходження раціональних способів розв'язання задач, доповнення, уточнення відповідей;		
	ж) використання різноманітних форм закріплення знань тощо		
	2) Показники:		
	а) глибокі, усвідомлені, дієві, оперативні знання;		
Перевірка, контроль, оцінювання знань, умінь та навичок учнів	б) активність когнітивної діяльності;		
	в) вирішення проблем, вихід із нестандартних навчальних ситуацій;		
	г) ефективна самостійна робота;		
	д) уміння виділяти суттєві ознаки провідних понять, конкретизувати їх, робити висновки, узагальнення		
	1) Диференційні завдання за вибором учнів при відкритості навчання		
	2) Використання різноманітних способів, типів перевірки та контролю знань (графічної, тестової, захисту рефератів, досліджень тощо)		
	3) Використання гуманної системи оцінювання		
	4) Навчання самооцінки навчальних дій		
	5) Тактовність, об'єктивність при оцінюванні		

Рівень уроку: _____

Висновки, рекомендації:

Психолого-педагогічна характеристика класу
(за Л. Гуткіною)

I. Склад класу

1. Віковий склад.
2. Пізнавальний рівень, загальний розвиток учнів.
3. Працездатність і успішність учнів.
4. Громадське «обличчя» класу.

II. Згуртованість класу

1. Чи є групи за діловими інтересами або негативного характеру? Як учні ставляться одне до одного і до справ класу?
2. Чи полюбляють учні разом проводити час у школі й поза нею, разом відпочивати і навчатися?
3. Чи товаришують хлопці і дівчата?
4. Чи є у класі кругова порука?
5. Чи переживають учні за успіхи і невдачі свого класу, чи вболівають за свій колектив?

III. Організованість класу

1. Чи вміють учні самостійно організовуватися для виконання колективних справ? Чи вміють розподіляти між собою роботу і раціонально її виконувати?
2. Чи вміють толерантно й уважно вислуховувати одне одного?

IV. Громадська думка у класі

1. Які вчинки своїх однокласників учні схвалюють, а які — осуджують?
2. У якій формі вони виказують своє схвалення або осудження?
3. Чи є розходження між тим, що учні говорять, і тим, що роблять?

V. Характер зв'язків у колективі

1. Що пов'язує учнів класу: спільне місце проживання, місце за партою, інтереси та інше?
2. Де товаришують учні, тільки в школі чи поза нею?
3. Чи уважні вони одне до одного, чи намагаються допомогти? У чому виявляється ця допомога?
4. Чи виявляють учні вимогливість до своїх друзів? Чи вміють бачити в них недоліки?
5. Як колектив класу ставиться до дезорганізаторів, відмінників, активу класу, неуспішних учнів?

VI. Актив класу

1. Склад активу.
2. Чи має актив авторитет?
3. Чи виконуються його розпорядження учнями класу?
4. Чи є у класі учні, які постійно перебувають у активі?

VII. Зв'язок класного колективу із загальношкільним колективом

1. Чи знають у класі, що відбувається в школі та в інших класах?
2. Чи виконуються загальношкільні доручення?
3. Яку участь бере клас у загальношкільних заходах?

VIII. Заходи щодо подальшого згуртування класного колективу

1. Які педагогічні заходи треба провести класному керівникові щодо згуртованості й організації учнівського колективу?
2. Як використовувати класний колектив для виховного впливу на окремих учнів?

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Кафедра психології

Матеріали

НАВЧАЛЬНОЇ: НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ПРАКТИКИ

Місце проходження практики:

з « ____ » _____ по « ____ » _____

року.

Підготував (-ла)
здобувача(-ки) __ курсу
_____ групи

(ПБ)

Керівник практики:

(ПБ)

Додаток 5
Зразок оформлення титульної сторінки звіту

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

Факультет соціальної та психологічної освіти

Кафедра психології

**ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ: НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ПРАКТИКИ**

з « »_____ по « »_____ 20 року

Підготував(ла):
здобувач(ка) I курсу____групи
Спеціальність: 053 Психологія

Керівник практики:

Умань – 20____рік